

**PHILOSOPHIA
MORALIS ET NATURALIS**

**GRADITA
A SP. PATRE MAGISTRO
DN. BARBOSA SOCI-
ETATIS IESVS
VLYSSIPONE
ANNODOMINI
MDCXXXII**

PHILOSOPHIA
MORALIS ET
POLITICA

AD
ASPECTUM PATRIS MAGISTRI
D. BARBOSI SOCI
ET DISCIPULI
LISBOE
ANNO DOMINI
MDCXXXII

PITOME
TOTIVS PHILOSOPHIAE IUXTAMENTUM
ET METHODVM CONIMBRICENSIVM

PROOEMIUM

*Ne tota cordibus, & penula desit stulte
Nec in odem metuat corda blata famem.
Perdite Meliacas iuvenes mea damnata papirō
Postulat esse novos altera bruma libro.*

Senbenarum, igitur, e' grauis de ferari inuicem uerentem, et huius
odoris, & pipen, & gaga chartis amissis, incomptis, & grauis compendi:
aria uis, et laboriosa. Phis compendi, facimus, uenit ne rerum
militatibus, & uisio dicendi am bita, audito, mentes obruant;
si amplam, & uisio Phis Tyrone remittamus: illa, q' q' doctes,
& infuse ab illis tractant in Epithomem redigamus, certi q' laco-
nia breuitate placebunt. Illa tñ omittimus, q' se feroris momenti, & q'
plenius alibi disputamus. Non ita u' q' ad hoc uendum, ut nostram
aliqui

assign mentem non interponamula.

In

In Physicam au. cultationem. Proximalia.

Quid sit Phis. & Physica?

Phisica e' cognio eamq' linearq' resurum. Dicitur in Logica Phisico
Logiam Mechanicam et Mechanicam: Phisicologia in naturam et moram
Sensum. De natura sua pericula nunc agimus. De q' rogari 1° si sit
una cosa. Ad affe'ctum Tho' et alios. Si q' sententiarum uas p'oneat
de quo subto de in p'prietate. Eius operis p'bit. Rogari 2° si sit singulari
ubi an p'prietate. Et e' p'prietate. Sed Phis. D. Aug. dicitur forme. Et
q' e' acti in ista app'io et contemplatio resq' naturam.

Rogari 3° q' sit nam sit eius obiectum? Et e' ens mobi
le. Et 1° q' ens mobile. Hec ens uulgaris es condico ut sit subto
p'bit. Et e' illi q'nam. 2° Ens mobile p'bit ad alia singularia: e'
app'io alia q' ad p'prietate. Et an q' in p'prietate. Nam d'ingue ad
alios sensus. Deinde e' unum incho. tant' oia q' in p'prietate etiam
ad illud ordinam: q' p' condico subto aliius p'bit q' e' acti. Consi
q' p'prietate contemplati oia affe'cti ens mobile: q' e' eius obiectum.

Huius operis ordinem miram d'ingue. Et ad distribue?
Nam in 1° libro agit de re p'prietate (q' uulgaris p'prietate appetit) et
de eius p'prietate. In 2° agit de illius ois. In reliquis de p'prietate.
p'bit in 3° de re de p'prietate. In 4° de re uulgaris et tempore.
In 5° de re et de sensu motus. In 6° agit de e' acti et q' e' acti. In 7° de
1° motore. et de uulgaris et uulgaris motus. In 8° de re motu et ordinem

secundum iudicium dei in iudicio et ad unam sententiam et motum
Secundum motum et imperium sic capite

magistratus
civitatis

Magistratus et Principes

[Faint, mostly illegible handwritten text in a cursive script, likely a Latin document or record.]

2

Libri primus.

Capit. i.

Vererum cognōe

¶ **Q**uæritur de veritate de ista dicitur de ista p^o et q^ois. q^o em dicitur
nis e^o cognoscere res naturales. Præter quæritur q^o regat^{ur} ad p^oam sciens
causar^{um} rer^{um}. **¶** Regat^{ur} cognoscere car^{um}. Quidam 2° q^o cognoscere dicitur aut
deficiat p^one 2° q^o cognoscere car^{um} q^o dicitur. **¶** Regat^{ur} 2° q^o ut res dicit
ad se^o ita de se ad sui cognoscere. sed nulla res pendet in se à causis
accidens: q^o negat^{ur} in sui cognoscere.

¶ **Q**uæritur 3° q^o regat^{ur} cognoscere deficiat ab se p^o. **¶** Regat^{ur}
vere cognoscere car^{um} in se^o et tunc sufficit. **¶** 2° q^o cognoscere deficiat e^o
illa q^o cognoscere res istas: sed ista res consistit ex ab^o ac subis eis in
eis p^o: q^o cognoscere car^{um} car^{um} regat^{ur} et sufficit ad deficiat cognoscere.
¶ **Q**uæritur 4° q^o regat^{ur} ad cognoscere dicitur? Hanc q^o non videtur in
logica in dicitur Post. ubi videtur.

¶ **Q**uæritur 5° q^o ad cognoscere deficiat in vero scilicet q^o suff
fice ista cognoscere car^{um} in se^o ac tunc q^ois. **¶** Be^o sic. **¶** 2° q^o si nulla sciens
re certum et deficiat tunc. **¶** Na ad p^oam cognoscere deficiat dicit
in q^o p^ois n^o regat^{ur} in meliora. 2° n^o e^o ad cognoscere meliora
n^o regat^{ur} in p^ois. **¶** Quid 6° q^o regat^{ur} ad cognoscere comprehensivam?
de hac n^o agitur ex p^ois in sequentibus loge.

¶ **Q**uæritur 7° q^o ubi q^ois cognoscere à nobis ista. **¶** Agni
us cognoscere ipem infans de naturalium dei impium. **¶** 2° q^o n^o nobis ista
operari meliora ab se^o. **¶** Sed ipem infans n^o dicitur uti n^ois q^ois q^ois
sup^o vires: q^o em ista. **¶** 2° q^o n^o n^o impediat q^ois n^ois.

non estum quem ponit: sed cognitio ipsi in se ipsa qd reparet ptes
grus et color hanc qd colorum qd prius dicitur et hanc dicitur impo-
magis ut latius est et non est conceptum in minus utitur. Repetitur
priori qd uideri at a longe prius cognoscitur et ab igne est.

Quod 8. qd nem sic prius cognoscitur a nobis
ita single ne an ut? Et sic single. Et uisus nulloq. superiora sua suo
pbat. Dicitur 1. Noster illud cognoscit in dicitur qd ipse. Et
1. Et sic ipse illud cognoscit 1. utitur. qd prius illud cognoscit ipsa uti-
a. Et ng. eam qd n. regit ut illud prius cognoscit id qd ipse prima-
no regit. Et id ad qd magis citari: um qd magis utitur a
max. singulis prius illud cognoscit.

Dicitur 2. Ma impedit cognoscitur illud. in-
dicitur et immenso in ma: qd impeditur cognoscitur illud qd a ma Libet. Et
ng. mag. um n. in ea uia postea illud dicitur a se qd ipse prius mi-
na malet. et illud dicitur ab ipsa ma. Dicitur 3. Dicitur illud in uti-
qd prius cognoscitur ab ipso illud. Et sic illud est dicitur illud rursus uti-
sive single. et in uti prius illud qd utitur qd n. ipse prius nisi sin-
glia.

Quod 9. Et illud prius cognoscitur simpliciter sub an
accens. Et sic n. dicitur impo prius cognoscitur ab illud sub uti dicitur
qd est accens in conuio. Et qd illud prius qd ipse illud qd sub 1. cogno-
sit. Et sic 1. cognoscitur single accens in conuio. qd et illud. Et mag. qd
suis prius cognoscitur id qd illi mittit ipse. Et accens in conuio illi mittit
ipse. qd illud prius cognoscitur. Et mag. qd n. qd sub uti neg. accens in ab uti
mittit in sum sui sit uti. Um d. accens in conuio conuocat uti
tam sub uti dicitur esse cognoscitur.

Ob. 1. Illud cognoscitur prius qd ipse est. Et sic
tas est qd color accens. qd prius cognoscitur ab illud. Et mag. ee uiam de cog-
nosce qd qd ee uia ab uti dicitur n. u. de cognoscere qd ee uia in uis. Et
n. prius est in illud qd ab impo nulloq. condit ad qd. 2. Ma est magis
ipse illud qd accens. qd prius cognoscitur ab illud. Et rursus ee magis
ipse illud qd prius matrem. n. qd dicitur. Ma n. n. mittit in uti
lum

sum. sps sui opnas. qm mlti accens.
 2° Di e sum cognoscere a nobro illu. q n accens. Pri
 ans q prius prius cognovimus ca q abora cognovim. q prius lucem qm
 mus qn laboris prius affencimur prius qm Pri. sa Di prius et lux
 cognoscendi ord: q prius cognovet a nobis. Eng ans q n di sum
 et prius cognoscendi ord n illu qd abora cognovim in illo canip
 ut re prius cognoscit (sicut Di in hoc rudo n pot esse cognov). Itaq
 reliz. ma sicut edo cognovim q participare san lucem et ut utom q e
 ipse Di.

Cap. 2um

Quo colum phisum dinguari a
 suis partibus.

Absolutio phisica contemplati qnlibet rem natam et etiam et per se
 componit. qd ipi qmo ete res q di colum phisum. qd Petrus dicit
 quatu a suis partibus phisicis. nimir ab aia et a corpore. Et colum phis
 um dinguat realit a qlibet ejus pe dno sumpt. ab illis a snt
 sumptis dinguat snt una tr. Di 1° pars q n qdlibet pars phisica
 n dinguat realit a toto n dinguat eam realit ab aliis. snt dingu
 nei realit a se: q eam qlibet a toto. Di may q q it ead una q n ead
 im se: q n qlibet pars n dinguat realit a toto n dinguat eam ab
 aliis pe.

Dicitur. Si colum dinguat realit a qlibet ejus pe po
 nit eam colum sine tali pe: snt ead e impossibile. q n dinguat re
 a tr ab illis. May. pe q signum distinctis realit e. et illud q realit
 dinguat pnt ead separatas ad invicem. May pe q nnt pot ex
 tero sine eo qd in eis. et esse tr inestudat. snt colum phisum in se
 dicit inestudat in eis. et esse tr qnlibet pms: q n pot ead sine
 qlibet parte. Et may e unum qd res ead dinguat. ut n sic canip
 inestudens in inestudo. cum u colum phisum inestudat suas
 pes. et illa sine in illo canip inestudentes in inestudo n pnt in
 vari ad invicem separata.

accus. Et nō. itēm. q̄ eadem p̄t̄ e unum simpl̄r condans ex p̄t̄
ad invicem ordinatis: ut cum u p̄ accis e simpl̄r p̄t̄ q̄ cons
tat ex reb̄ complexis t̄ ex altis q̄ t̄ n̄ sint, n̄ ordinant̄ ad unum
p̄t̄m unius p̄t̄.

Cap. 3um De his reum p̄ Euar̄.

Quod se tr̄ q̄ res nates trane et limitari. Duo e magnis d̄ oper
u tr̄. utrobq̄ unus vicus a teo extus. Tr̄s intus magnis
d̄ maximam q̄ sic. i. sub q̄ res e p̄t̄ sub maj n̄ p̄t̄. Et sy e
sub magni tr̄ ubi t̄o q̄ quede sub maj n̄ queat t̄one quantas
enim ubi t̄o e tr̄s intus magnis eand. Tr̄s extus magnis
d̄ minimum q̄ n̄. Et sub q̄ res e n̄ p̄t̄ sub maj p̄t̄. Et sy e
nequeat e sub quante d̄ t̄o ubi t̄o. Et sub q̄ res n̄. quantas d̄ t̄o
t̄o e tr̄s extus magnis eand.

Tr̄s intus parvitas d̄ minimum q̄ sic. i. sub
q̄ res e p̄t̄ sub maj p̄t̄. Et sy e queat e sub quante unius p̄t̄m n̄
autem sub maj. quantas unius p̄t̄m t̄o t̄o intus parvitas eand
Tr̄s extus parvitas d̄ maximum q̄ n̄. i. sub q̄ res e n̄ p̄t̄ sub
maj p̄t̄. Et sy e n̄ p̄t̄ e sub parvite d̄ midis p̄t̄m. Et sub maj
p̄t̄. tunc quantas medii p̄t̄m e tr̄s extus parvitas eand.

Locat eon̄ se mi finiendi et incipiendi v̄t̄ natum
Nam quidam incipiunt p̄t̄m sui e q̄dam p̄t̄m sui n̄ e. Pri
on̄ mo incipit id̄ de q̄ vere d̄. nunc e immē ane n̄ fuit. Et ita in
cipiunt subd̄. Et illa q̄ fiunt in v̄t̄. Portionem mo incipit id̄ de q̄
(nunc n̄ e immē post̄ t̄o). Et ita incipit v̄t̄us et q̄ p̄ndum fiunt.
Portionem desinunt p̄t̄m sui n̄ e. p̄t̄m sui e. 2° mo de
sinis id̄ de q̄ vere d̄. nunc n̄ e immē ane n̄ fuit. ita desinunt
subd̄ et v̄t̄us. 2° mo desinit id̄ de q̄ vere d̄. nunc e immē
post̄ n̄ t̄o. Et ita desinunt v̄t̄us. Et ita desinunt v̄t̄us
m̄m̄m̄m̄.